

## Beantwoording van de 7 vragen uit het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving (IAK)

Het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving bevat normen waaraan goed beleid of goede regelgeving dient te voldoen. Uitgebreide informatie vind je op [www.naarhетиak.nl](http://www.naarhетиak.nl) (klik dan op de tekst "Naar het IAK" in de linker kolom).

### 1. Wat is de aanleiding?

In het regeerakkoord Rutte III is opgenomen dat de kolencentrales uiterlijk in 2030 worden gesloten.

### 2. Wie zijn betrokken?

De eigenaren van de elektriciteitscentrales die gebruik maken van kolen zullen het meest direct worden geraakt door dit voorstel. In voorbereiding van dit wetsvoorstel heeft de minister gesproken met de eigenaren van de kolencentrales. Daarnaast is er ook op ambtelijk niveau contact geweest met de betrokken bedrijven.

Er is vanaf 2015 naar aanleiding van de motie van Weyenberg en van Veldhoven (Kamerstukken II 2015/2016, 34302, nr. 60) een traject van start gegaan met de betrokken energiebedrijven en Energienederland om verschillende onderzoeken uit te voeren om zicht te krijgen op de effecten van uitfasering van kolencentrales en op de praktische mogelijkheden hiertoe. Maatschappelijke organisaties (zoals VNO-NCW, Greenpeace en Stichting Natuur & Milieu) zijn hierbij ook betrokken geweest via een adviesgroep.

Om een beter zicht te krijgen op de effecten van de wet verbod op het gebruik van kolen in combinatie met de effecten van de in het regeerakkoord aangekondigde minimum CO<sub>2</sub>-prijs, laat het kabinet Frontier Economics een studie uitvoeren naar de effecten van beide maatregelen op de elektriciteitsmarkt. In dit traject zullen de relevante stakeholders, waaronder de eigenaren van de kolencentrales, andere energiebedrijven en maatschappelijke organisaties, worden betrokken.

### 3. Wat is het probleem?

Elektriciteitsproductie met kolen is één van de meest CO<sub>2</sub>-intensieve methoden om elektriciteit op te wekken. De productie hiervan ging gepaard met ongeveer 29,5 megaton aan CO<sub>2</sub>-uitstoot (Nederlandse emissieautoriteit, emissiecijfers 2013-2016 stationair). Ter vergelijking: gasgestookte elektriciteitscentrales stoten ongeveer de helft van de hoeveelheid CO<sub>2</sub> uit per kilowattuur. En bij de productie van elektriciteit met kerncentrales en uit hernieuwbare bronnen is de CO<sub>2</sub>-uitstoot (vrijwel) nihil. Het belang van het uitfaseren van kolen als brandstof in de elektriciteitsproductie voor het klimaat is daarmee evident.

#### 4. Wat is het doel?

Dit wetsvoorstel heeft als doel om met ingang van 2030 elektriciteitsproductie in Nederland met kolen te verbieden. De twee oudste centrales – de Hemweg en de Amercentrale – moeten eind 2024 stoppen met elektriciteitsproductie door middel van kolen.

#### 5. Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

Het kabinet Rutte III heeft zich in zijn regeerakkoord gecommitteerd aan maatregelen die optellen tot een reductie van de CO<sub>2</sub>-uitstoot van 49 procent in 2030 (ten opzichte van 1990). Het wetsvoorstel verbod op kolen bij elektriciteitsproductie draagt hier in belangrijke mate aan bij. Het kabinet kiest daarbij voor een wetsvoorstel dat een verbod bevat op het gebruik van kolen als brandstof voor de productie van elektriciteit omdat dit een proportionele manier is om het beoogde doel van CO<sub>2</sub>-reductie te realiseren.

#### 6. Wat is het beste instrument?

Om reductie van de CO<sub>2</sub>-uitstoot bij kolengestookte elektriciteitscentrales te bewerkstelligen, kiest het kabinet voor de invoering van een verbod op het gebruik van kolen als brandstof voor de elektriciteitsproductie. Een wettelijk verbod op het gebruik van kolen voor elektriciteitsproductie is het meest geëigende middel om de afspraak uit het regeerakkoord uit te voeren. Dit is gebaseerd op het uitgebreide onderzoek over kolencentrales dat al is uitgevoerd (Kamerstuk 30196, nr. 505). Diezelfde conclusie wordt gedeeld door de Afdeling Advisering van de Raad van State in het recente advies over twee amendementen van het lid Vos c.s. (Kamerstuk 34 627, nrs. 9 en 10) waarover de Tweede Kamer op 18 juli 2017 is geïnformeerd (Kamerstuk 34 627, nr. 14).

#### 7. Wat zijn de gevolgen voor burgers, bedrijven, overheid en milieu?

Een verbod op het gebruik van kolen voor de opwekking van elektriciteit heeft mogelijk invloed op de samenstelling van het Nederlandse productiepark en daarmee de leveringszekerheid van elektriciteit.

In 2016 heeft de toenmalige Minister van Economische Zaken een rapport laten opstellen over mogelijke ingrepen rond de kolencentrales. Door middel van een model voor de Europese elektriciteitsmarkt is in kaart gebracht wat de effecten van verschillende beleidsscenario's zouden zijn op onder andere de leveringszekerheid. Hieruit blijkt dat de leveringszekerheid van elektriciteit in Nederland naar alle waarschijnlijkheid niet in gevaar komt door uitfasering van kolencentrales. Bij uitfasering van kolencentrales resteert in de scenario's voldoende capaciteit in Nederland en Europa om de weggevallen productie uit kolencentrales op te vangen. Met dit wetsvoorstel is evenwel geen sprake van uitfasering van centrales, maar van een verbod op het gebruik van kolen voor het opwekken van elektriciteit. Zoals hiervoor al aangegeven kunnen de centrales elektriciteit blijven opwekken met behulp van andere brandstoffen. De in dit wetsvoorstel geboden overgangperioden bieden de eigenaren van de centrales voldoende tijd om hun centrale geschikt te maken voor het gebruik van enkel andere brandstoffen dan kolen. Dit voorstel kan derhalve van invloed zijn op het aanbod van elektriciteit in de markt, maar zal naar verwachting geen gevolgen hebben voor de leveringszekerheid. Om een beter zicht te krijgen op de effecten de wet op het gebruik van kolen in combinatie met de minimum CO<sub>2</sub>-prijs, laat het kabinet Frontier Economics een studie uitvoeren naar de effecten van beide maatregelen op de elektriciteitsmarkt, waaronder het effect op leveringszekerheid.

Met de in het wetsvoorstel geboden overgangperiode wordt de exploitanten van de

kolencentrales de gelegenheid gegeven om hun centrale gebruiksklaar te maken voor verdere exploitatie met andere brandstoffen dan kolen. Desalniettemin kan het wetsvoorstel ingrijpende gevolgen hebben voor exploitanten van de kolencentrales, inclusief personele gevolgen.

Met het sluiten van de Overeenkomst van Parijs eind 2015 die onderdeel is van het Klimaatverdrag, is een belangrijke stap gezet om klimaatverandering tegen te gaan. De partijen bij het verdrag hebben afgesproken dat ze de opwarming van de aarde zullen beperken tot ruim onder de 2 graden en ernaar zullen streven deze te beperken tot 1,5 graad Celsius. Om deze doelen te bereiken dienen de mondiale emissies zo snel mogelijk omlaag gebracht te worden en dient er in de tweede helft van deze eeuw een balans te worden bereikt tussen de uitstoot en opname van broeikasgassen (klimaatneutraliteit). Het kabinet Rutte III heeft zich in het regeerakkoord, mede met het oog op de Overeenkomst van Parijs, gecommitteerd aan

maatregelen die verder gaan dan de Europese ambitie van ten minste 40% CO<sub>2</sub>-reductie in 2030

(ten opzichte van 1990) en optellen tot een reductie van de CO<sub>2</sub>-uitstoot van 49% in 2030 (ten

opzichte van 1990) in Nederland. Het wetsvoorstel verbod op kolen bij elektriciteitsproductie levert hier een belangrijke bijdrage aan.